

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE**

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I
OČUVANJU KULTURNIH DOBARA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2010.

PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 2., članku 52. stavku 1., te članku 68. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM

Ocjena stanja

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03 i 87/09) uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima, mjere zaštite i očuvanje kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspeksijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

U razdoblju od donošenja Zakona do danas uočeno je da se odredbe članka 112. i 113. Zakona, koje uređuju plaćanje spomeničke rente za uporabu i promidžbu kulturnih dobara, ne primjenjuju iz razloga što su iznosi bili previsoki te nije bio pokazan interes za korištenje kulturnih dobara u tu svrhu.

Nadalje, odredbe članka 114., kojima je uređeno plaćanje spomeničke rente po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, uređno su se primjenjivale, ali je uočeno da je donji iznos spomeničke rente previsok. Imajući u vidu stagnaciju obavljanja djelatnosti, a naročito tradicionalnih obrta i zanata, ukazala se potreba za oslobođenjem od plaćanja spomeničke rente.

Uz to, u međuvremenu se izmijenila Nacionalna klasifikacija djelatnosti zbog čega se odredbe članka 114.a Zakona provode otežano te je stoga potrebno uskladiti tekst Zakona s novom Nacionalnom klasifikacijom, a pri čemu je uzeta u obzir i ekonomska snaga subjekata koji su dužni plaćati spomeničku rentu.

Također, Vlada Republike Hrvatske je 19. travnja 2010. godine predstavila Program gospodarskog oporavka. U okviru navedenog Programa, a vezano uz razradu mjere I. Fiskalne politike koja se odnosi na „smanjenje odnosno uklanjanje neporeznih davanja“ Ministarstvo kulture u obvezi je provesti aktivnosti koje se odnose na smanjenje spomeničke rente, te je stoga nužno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Pitanja koja se zakonom uređuju

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređuju se sljedeća pitanja:

- smanjuju se proračunski prihodi po osnovi uporabe kulturnih dobara,
- Gradu Zagrebu, gradu i općini pruža se pravni temelj da svojom odlukom izuzmu od plaćanja spomeničke rente po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora fizičke i pravne osobe koje spomeničku rentu već plaćaju po osnovu obavljanja gospodarskih ili drugih djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti,
- usklađuju se odredbe Zakona s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti.

Posljedice koje će proisteci donošenjem ovoga Zakona

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara:

- ukinut će se plaćanje spomeničke rente po osnovi uporabe i promidžbe kulturnih dobara,
- smanjit će se visina spomeničke rente,
- omogućuje se da obveznici plaćanja spomeničke rente, plaćaju spomeničku rentu samo po jednoj osnovi,
- također, osim korisnika koncesije na kulturnom dobru oslobodit će se plaćanja spomeničke rente, po članku 114. i fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitu djelatnost,
- osim toga, otklonit će se i trenutačna neusklađenost Zakona s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osiguravati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske niti u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihodi proračuna po osnovu spomeničke rente smanjit će se za oko 50%.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu, odnosno budući da se radi o mjeri u sklopu Programa gospodarskog oporavka.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 69/99, 151/03, 157/03 i 87/09)

članak 112. briše se.

Članak 2.

Članak 113. briše se.

Članak 3.

U članku 114. stavku 4. riječi „3,00 do 10,00“ zamjenjuju se riječima „1,00 do 7,00“.

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

„ Grad Zagreb, grad ili općina mogu, iznimno, svojom odlukom fizičke ili pravne osobe koje su obveznici spomeničke rente na temelju članka 114.a izuzeti od plaćanja spomeničke rente po ovom članku“.

Stavak 9. mijenja se i glasi:

„ Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitu djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.“

Dosadašnji stavci 6., 7., 8., 9. i 10. postaju stavci 7., 8., 9., 10. i 11.

Članak 4.

U članku 114.a stavak 1. mijenja se i glasi:

„Spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti:

- 46.22 Trgovina na veliko cvijećem i sadnicama
- 46.34 Trgovina na veliko pićima
- 46.35 Trgovina na veliko duhanskim proizvodima
- 46.37 Trgovina na veliko kavom, čajem, kakaom i začinima
- 46.39 Nespecijalizirana trgovina na veliko hranom, pićima i duhanskim proizvodima
- 46.45 Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom
- 46.46 Trgovina na veliko farmaceutskim proizvodima
- 46.48 Trgovina na veliko satovima i nakitom
- 49.32 Taksi služba
- 51.21 Zračni prijevoz robe
- 52.21 Uslužne djelatnosti u vezi s kopnenim prijevozom

- 52.23 Uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom
- 55.10 Hoteli i sličan smještaj
- 56.10 Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
- 61. Telekomunikacije (*osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa*),
- 64.1 Novčarsko posredovanje
- 66.1 Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova
- 77.11 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) automobila i motornih vozila lake kategorije,
- 77.21 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport,
- 77.34 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevoznih sredstava
- 79. Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima
- 92.00 Djelatnosti kockanja i klađenja,
- 93.19 Ostale sportske djelatnosti (*marine*)
- 93.21 Djelatnosti zabavnih i tematskih parkova

Članak 5.

U članku 116. stavku 1. točki 5. iza riječi „kulturnog dobra“ dodaju se riječi „ili je stavi u promet“.

Članak 6.

U članku 116. stavku 1. točki 12. riječi „112., 113. i“ brišu se.

Članak 7.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. listopada 2010. godine.

Obrazloženje

Članak 1.

Ovom odredbom briše se članak 112. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara kojim se propisuje obveza da osoba koja je stavila u promet proizvod na kojem se nalazi prepoznatljivo kulturno dobro ili njegov prepoznatljiv dio uplati 10% od prodajne cijene proizvoda.

Članak 2.

Ovom odredbom briše se članak 113. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara kojim se propisuje obveza da pravna ili fizička osoba koja u vlastitoj promidžbi na filmu, spotu, plakatu, fotografiji ili drugom predmetu upotrijebi prepoznatljivo kulturno dobro ili njegov prepoznatljivi dio uplati u korist državnog proračuna iznos od 1.000,00 kuna prije prve objave za svaku vrstu promidžbenog materijala.

Članak 3.

Ovom odredbom u članku 114. stavku 4. smanjuje se visina spomeničke rente obveznicima spomeničke rente s iznosa od 3,00 do 10,00 kuna po četvornome metru na iznos od 1,00 do 7,00 kuna.

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak kojim se omogućuje Gradu Zagrebu, gradovima i općinama da svojom odlukom izuzmu od plaćanja spomeničke rente po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora fizičke i pravne osobe koje spomeničku rentu već plaćaju po osnovu obavljanja gospodarskih ili drugih djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti. Navedenom odlukom, gospodarski subjekti koji su obveznici plaćanja spomeničke rente, plaćat će spomeničku rentu samo po jednoj osnovi.

Stavak 9. mijenja se iz razloga što bi osim korisnika koncesije na kulturnim dobrima, od plaćanja spomeničke rente bile oslobođene i fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitú djelatnost.

Članak 4.

Odlukom o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007 („Narodne novine“ broj 58/07. i 72/07.– ispravak) uređena je Nacionalna klasifikacija djelatnosti s nazivima područja, odjeljaka, skupina i razreda gospodarskih i drugih djelatnosti. Stupanjem na snagu ove Odluke prestala je važiti Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti – NKD 2002. („Narodne novine“ broj 13/2003). Shodno navedenom, bilo je potrebno uskladiti odredbu članka 114.a stavka 1. s Odlukom o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007.

Novom odredbom izostavljene su sljedeće djelatnosti:

- 46.6 Trgovina na veliko ostalim strojevima, opremom i priborom,
- 46.7 Ostala specijalizirana trgovina na veliko,
- 46.9 Nespecijalizirana trgovina na veliko
- 52.29 Ostale prateće djelatnosti u prijevozu
- 45.40 Održavanje i popravak motocikla,
- 49.31 Gradski i prigradski kopneni prijevoz putnika
- 49.39 Ostali kopneni prijevoz putnika, d. n.
- 50.10 Pomorski i obalni prijevoz putnika
- 50.20 Pomorski i obalni prijevoz robe
- 51.10 Zračni prijevoz putnika

81.30 Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja krajolika (samo djelatnost sadnje i održavanja vrtova, parkova i zelenih površina za sportske terene i sl.),
93.29 Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti (osim dresure kućnih ljubimaca, te ostalih filmskih, televizijskih i kazališnih djelatnosti),
93.11 Rad sportskih objekata (samo igrališta za golf)
96.01 Pranje i kemijsko čišćenje tekstila i krznenih proizvoda.

Članak 5.

Ovom odredbom u članku 116. stavku 1. točki 5. kaznit će se za prekršaj i osoba koja stavi u promet repliku kulturnog dobra bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela.

Članak 6.

Brisanjem članaka 112. i 113. potrebno je iste brisati i iz prekršajne odredbe članka 116. stavka 1. točke 12.

Članak 7.

Uređuje se datum stupanja na snagu i objava u Narodnim novinama.

ODREDBE ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

(„Narodne novine“ broj 69/99.)

2. Proračunski prihodi po osnovi uporabe kulturnih dobara Članak 112.

Tko na fotografiji, naljepnici, znački, suveniru, publikaciji i drugoj tiskovini, odjevnom predmetu, ili drugom predmetu upotrijebi prepoznatljivo kulturno dobro ili njegov prepoznatljivi dio, dužan je uplatiti 10% od prodajne cijene proizvoda u korist državnog proračuna.

Iznos iz stavka 1. ovoga članka dužna je obračunati i uplatiti u roku od 8 dana od dana stavljanja proizvoda u promet osoba koja je proizvod stavila u promet.

Članak 113.

Pravna ili fizička osoba koja u vlastitoj promidžbi na filmu, spotu, plakatu, fotografiji ili drugom predmetu upotrijebi prepoznatljivo kulturno dobro ili njegov prepoznatljivi dio dužna je uplatiti u korist državnog proračuna iznos od 1.000,00 kuna prije prve objave za svaku vrstu promidžbenog materijala.

Pod prvom objavom promidžbenog materijala smatrat će se i svaka nova objava tog izmijenjenog promidžbenog materijala u kojoj je upotrijebljeno kulturno dobro u smislu stavka 1. ovoga članka.

(„Narodne novine“ broj 151/03.)

Članak 14.

Članak 114. mijenja se i glasi:

»Fizičke i pravne osobe, koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnost) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu.

Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se mjesečno od 3,00 do 10,00 kuna po četvornom metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina.

Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturnopovijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi nadležno upravno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente.

Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

Korisnik koncesije iz članka 43.c stavka 2. ovoga Zakona oslobođen je plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.

Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu.«

Članak 15.

Iza članka 114. dodaju se članci 114.a i 114.b koji glase:

»Članak 114.a

Spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti:

01.41. Uslužne djelatnosti u biljnoj proizvodnji; (samo djelatnost sadnje i održavanja vrtova, parkova i zelenih površina za sportske terene i sl.) uređenje i održavanje krajolika,

50.40.4. Održavanje i popravak motocikla,

51.8. Trgovina na veliko strojevima, opremom i priborom,

51.9. Ostala trgovina na veliko,

55. Hoteli i restorani,

60.21. Ostali redoviti kopneni putnički prijevoz,

60.22. Taksi služba,

60.23. Ostali kopneni cestovni prijevoz putnika,

61.10. Pomorski i obalni prijevoz,

62.1. Redoviti zračni prijevoz,

62.2. Izvanredni zračni prijevoz,

- 63.21. Ostale prateće djelatnosti u kopnenom prijevozu,
- 63.23.1. Djelatnosti u zračnim lukama,
- 63.30. Djelatnost putničkih agencija i turoperatora, ostale usluge turistima,
- 64.2. Telekomunikacije (osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa),
- 65.12.1. Poslovne banke,
- 67.13. Pomoćne djelatnosti u financijskom posredovanju,
- 71.10. Iznajmljivanje automobila,
- 71.2. Iznajmljivanje ostalih prijevoznih sredstava (osim željezničkih vozila, kamiona, traktora i kontejnera),
- 71.4. Iznajmljivanje predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo (samo iznajmljivanje predmeta za zabavu, bicikla i sportske opreme),
- 92.33. Djelatnosti sajмова i zabavnih parkova,
- 92.34. Ostale zabavne djelatnosti,
- 92.61. Djelatnost sportskih arena i stadiona (samo igrališta za golf),
- 92.62.1. Djelatnosti marina,
- 92.62.2. Ostale sportske djelatnosti (samo sportsko rekreativni lov),
- 92.7. Ostale rekreacijske djelatnosti (osim dresure kućnih ljubimaca, te ostalih filmskih, televizijskih i kazališnih djelatnosti),
- 92.71. Djelatnosti kockanja i klađenja,
- 93.01. Pranje i kemijsko čišćenje tekstila i krznениh proizvoda.

Spomenička renta plaća se po stopi od 0,05%. Osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti.

Poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente obavlja Porezna uprava. Troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente iz stavka 1. ovoga članka iznose 5% od naplaćene spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe dostavljaju podatke za obračun spomeničke rente na Obrascu SR, koji je sastavni dio ovoga Zakona.

Fizičke osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom prebivalištu, odnosno uobičajenom boravištu, zajedno s Prijavom poreza na dohodak i to najkasnije do kraja veljače iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Pravne osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom sjedištu, zajedno s Prijavom poreza na dobit i to najkasnije do kraja travnja iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Fizička i pravna osoba plaća mjesečni predujam spomeničke rente u visini jedne dvanaestine osnovice po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Za fizičku i pravnu osobu koja počinje obavljati djelatnost, utvrđivanje predujmova spomeničke rente do prvog podnošenja obračuna poslovnog rezultata utvrđuje Porezna uprava, na način na koji se utvrđuju predujmovi poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit.

Fizičke i pravne osobe obveznici spomeničke rente uplaćuju mjesečni iznos spomeničke rente, u rokovima za plaćanje predujmova poreza na dohodak odnosno poreza na dobit, dok razliku po Obrascu SR uplaćuju u propisanom roku za podnošenje Obrasca SR.

Nadzor nad obračunom i uplatom spomeničke rente obavlja Porezna uprava.

(„Narodne novine“ broj 69/99.)

Članak 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja:

1. ne prijavi dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra (članak 4. stavak 3.),
2. ne čuva ili ne održava kulturno dobro ili u ostavljenom roku ne izvrši određene mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra (članak 20. stavak 1.),
3. upotrebljava kulturno dobro protivno utvrđenoj namjeni ili promijeni namjenu kulturnoga dobra bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela (članak 34. i 35.),
4. ne ponudi pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu (članak 37.),
5. bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela izradi repliku kulturnoga dobra (članak 66. stavak 2. i 3.),
6. ne provodi mjere zaštite nad kulturnim dobrom koje nadležno tijelo naredi u slučaju izvanrednih okolnosti (članak 75.),
7. ne osigura uvjete za provedbu nadzora ili ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 83. stavak 2.),
8. ne postupi po rješenju inspektora za zaštitu kulturnih dobara (članak 86.),
9. započne obavljati poslove na zaštiti, očuvanju ili obnovi kulturnoga dobra, a da za to nema dopuštenje sukladno ovom Zakonu (članak 100.),
10. stavi u promet kulturno dobro, a za obavljanje tih poslova nema dopuštenje nadležnog tijela (članak 100.),

11. započne obavljati restauratorsko-konzervatorske poslove na kulturnom dobru, a da nema odgovarajuće stručno zvanje sukladno ovom Zakonu (članak 101.),

12. ne uplati spomeničku rentu u slučajevima propisanim člankom 112., 113. i 114. ovoga Zakona ili ju ne uplati u propisanom roku.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini pravna osoba kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 20.000,00 kuna.